

Asia: VN/3071/2020

Lausuntopyyntö hallinnon automaattisen päätöksenteon käyttöalaa ja läpinäkyvyyttä koskevista säännösluonnoksista

1. Automaattisen käsittelyn sallittu käyttöala

1.1. Miten arvioitte ehdotuksen lähtökohtaa *oikeudellisesti*?

Säännös on riittävän selvä ja tarkkarajainen.

Perustelut ja muutosehdotukset:

Teknologiateollisuus on kiirehtinyt riittävän oikeudellisen pohjan valmistelua automaattiselle päätöksenteolle, joka on jo käytössä eri hallinnonaloilla.

Lausuttavassa muistiossa tarkastellaan yleisten säännösten lisäämistä hallintolakiin. Lähtökohtana on nimenomaisesti hallintopäätösten sääntöpohjainen automaatio. Pidämme tärkeänä, että säännökset antavat selkeän pohjan myös tekoälyratkaisujen käyttöön valmistelevassa hallintotoiminnassa.

Automaation käyttöala

Ehdotettu käyttöalasäännös on valituista lähtökohdista nähdäksemme asianmukainen pohja päätösaunomaation käyttämiseen. On hyvä, että se kattaa myös oikeusvaikutuksia tuottavan valmistelevan hallintotoiminnan.

1.2. Kysymys viranomaisille ja julkista hallintotehtävää hoitaville yksityisille: Miten arvioitte ehdotuksen lähtökohtaatoiminnassanne *automatisoitavien asiaryhmien* kannalta?

-

Perustelut ja lisätiedot:

-

1.3. Kysymys viranomaisille ja julkista hallintotehtävää hoitaville yksityisille: Millaisia 2 momentin määritelmän mukaisia tilanteita tunnistatte toiminnassanne?

-

1.4. Tulisiko myös muun kuin 2 momentissa tarkoitetun avustavan tai valmistelevan automaation käyttöä säännellä hallinto-oikeudellisesti?

Kyllä (miten?)

Perustelut ja muutosehdotukset:

Harkittavaksi esitämme, antaako säännösluonnos riittävän selkeän pohjan tekoälyn käytölle laajasti valmistelevassa hallintotoiminnassa vai olisiko asia syytä erikseen itse säännöstekstissä mainita. Selventävälle säännökselle saattaisi olla tarve, koska säännöksen soveltajat eivät aina ole lainoppineita.

1.5. Muut huomiot käyttöalasääntelystä:

-

2. Oikeussuojakeinot

2.1. Ehdotettu 25 a §:n muotoilu mahdollistaa myös oikaisuvaatimuksen käsittelyn automaattisesti. Miten arvioitte ehdotusta tältä osin?

Oikaisuvaatimuksen automaattisen käsittelyn tulee olla mahdollista.

Perustelut ja muutosehdotukset:

Pidämme tärkeänä, että oikaisuvaatimukset voidaan ratkaista automaattisesti. Muistiossa tarkasteltu käyttöalasäännös on toimiva ja kannatettava, mahdollistaen myös oikaisuvaatimuksen käsittelyn.

2.2. Mitkä muut menettelyt toteuttaisivat tehokkaasti oikeussuojaa automaattisen päätöksenteon yhteydessä?

-

2.3. Kysymys viranomaisille ja julkista hallintotehtävää hoitaville yksityisille: mitä soveltamanne lainsäädännön oikeussuojakeinoja pidätte tässä yhteydessä tehokkaina ja miksi?

-

2.4. Muut huomiot oikeussuojakysymyksistä:

-

3. Tietosuoja

3.1. Miten arvioitte tätä koskevaa kantaa?

Erityisistä suojatoimista ei ole tarpeen säätää.

Perustelut ja muutosehdotukset:

Teknologiasektori jakaa valmistelijoiden näkemyksen siitä, että erityisiä suojatoimia ei hallintolakiin pohjautuvassa päätösaunomaatiossa tarvita, vaan hyvän hallinnon takeet ovat tässä suhteessa riittävät.

3.2. Tulisiko yleislakiin sisällyttää suojatoimia erityisiin henkilötietoryhmiin tai ns. valtiosääntöisesti arkaluonteisiin tietoihin (esimerkiksi sosiaalihuollon tarve) liittyen?

-

Perustelut ja muutosehdotukset:

Erityisten henkilötietoryhmien käsittelyyn automaattisessa päätöksenteossa tulee kiinnittää erityistä huomiota ja tässä yhteydessä erityisille suojatoimille voi olla tarve. Lisäksi olisi syytä varmistaa, että sääntely antaa riittävän perustan tehdä automatisoituja päätöksiä myös alaikäisiä koskien; esimerkiksi päivähoito-, esiopetus- ja koulupaikkojen allokointi olisi mitä oivallisinkin sovelluskohde tekoälyratkaisujen käytölle.

3.3. Muut huomiot tietosuojakysymyksistä:

-

4. Käsittelyn julkisuus ja läpinäkyvyys

4.1. Pidättekö ehdotettua lähestymistapaa oikeana?

Kyllä

Perustelut ja muutosehdotukset:

Pidämme muistiossa tarkasteltua lähestymistapaa menettelyn läpinäkyvyydestä oikeana. Ehdotetut säännökset ovat toimivat ja sopivan yleisellä tasolla, sopien hallintolain kokonaisuuteen.

4.2. Kannatatteko lisätietojen antajaa koskevaa muutosehdotusta (HL 44 §:n 1 momentin 4 kohta)?

-

Perustelut ja muutosehdotukset:

-

4.3. Kannatatteko automaattisesta käsittelystä ilmoittamista koskevaa muutosehdotusta (HL 44 §:n 1 momentin 5 kohta)?

Kyllä

Perustelut ja muutosehdotukset:

-

4.4. Kannatatteko ehdotusta hallintoasioiden automaattista käsittelyä koskevan kuvauksen julkaisemisesta?

Kyllä

Perustelut ja muutosehdotukset:

-

4.5. Millaisia tietoja automaattista käsittelyä koskevaan kuvaukseen tulisi sisältyä?

-

4.6. Muut julkisuutta ja läpinäkyvyyttä koskevat huomiot

-

5. Muut huomiot

5.1. Muut huomiot ehdotetusta sääntelystä

Teknologiateollisuus haluaa edelleen kiinnittää huomiota siihen, että sääntelyn valmistelulla on huomattava kiire.

Virkavastuuta koskevat säännökset tulisi saada lausuttaviksi vielä tämän vuoden aikana.

Mäkinen Jussi
Teknologiateollisuus ry